

मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांना त्यांच्या
अधिपत्याखालील गट-अ व गट-ब च्या
अधिका-यांबाबत अतिरिक्त प्रशासकीय
अधिकार प्रदान करावेत किंवा कसे यांबाबत
विचारविनियम करण्यासाठी उच्चररीय
अधिका-यांची समिती गठित करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग
शासन निर्णय क्रमांक झेडेनजी १००८/प्र.क्र.१०३/आस्था-४
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२,
दिनांक :- २८ जूले, २००८.

प्रस्तावना

दिनांक ११/६/२००८ रोजी पंचायत राज समितीसमोर सचिव (ग्रा.वि. व प.रा.) यांची साक्ष झाली. सदर साक्षी बरोबरच पंचायत राज समितीसमोर अन्य काही विभागाच्या सचिवांच्यासुध्या साक्षी झाल्या. सदर साक्षी दरम्यान पंचायत राज समितीने असे निदर्शनास आणून दिले की, जिल्हा परिषदेच्या मुख्य कार्यकारी अधिका-यांना जिल्हा परिषदेमध्ये काम करणा-या वार्ग-१ व वार्ग-२ मधील अधिका-यांच्या संदर्भात कसलेच प्रशासकीय अधिकार नाहीत त्यामुळे जिल्हा परिषदेच्या मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांना अधिकार देण्याबाबत काय करता येईल याचा विचार करणे आवश्यक असून त्याकरीता पंचायत राज समितीने अशी शिफारस केली आहे की, याविषयी एक समिती गठीत करण्यात यावी व या समितीने अभ्यास करून दोन महिन्याच्या कालमर्यादेत या संदर्भातील अहवाल सादर करावा. पंचायत राज समितीच्या या शिफारशीनुसार याबाबत अधिकाऱ्यांची समिती नेमण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय-

राज्यातील जिल्हा परिषदाचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांना त्यांच्या अधिपत्याखालील गट-अ व गट-ब च्या अधिकाऱ्यांचे नियन्त्रक अधिकारी म्हणून महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत समिती अधिनियम १९६१, महाराष्ट्र नागरी सेवा अधिनियम व तत्सम अधिनियमानुसार प्रदान केलेल्या प्रशासकीय अधिकारात वाढ करणे या विषयाबर विचारविनियम करण्यासाठी पुढील प्रमाणे समिती गटीत करण्यात येत आहे.

१) सचिव (ग्रा.वि. व प.रा) ग्रा.वि. व ज.से विभाग	समितीचे
२) अप्पर मुख्य सचिव (सेवा), सा.प्र.वि. <u>किंवा</u> त्यांचे प्रतिनिधी	अध्यक्ष
३) अतिरिक्त मुख्य सचिव, सा.आ.विभाग <u>किंवा</u> त्यांचे प्रतिनिधी	सदस्य
४) सचिव, सा. बा. विभाग <u>किंवा</u> त्यांचे प्रतिनिधी	सदस्य
५) सचिव, जलसंपदा विभाग <u>किंवा</u> त्यांचे प्रतिनिधी	सदस्य
६) प्रधान सचिव, पा.पु. व स्व.विभाग <u>किंवा</u> त्यांचे प्रतिनिधी	सदस्य
७) प्रधान सचिव, वित्त विभाग <u>किंवा</u> त्यांचे प्रतिनिधी	सदस्य

८) प्रधान सचिव, (कृषि) कृषि व पदुम विभाग <u>किंवा</u> त्यांचे प्रतिनिधी	सदस्य
९) सचिव, (पदुम) कृषि व पदुम विभाग <u>किंवा</u> त्यांचे प्रतिनिधी	सदस्य
१०) सचिव, शालेय शिक्षण विभाग <u>किंवा</u> त्यांचे प्रतिनिधी	सदस्य
११) सचिव, सा.न्या.व वि.स.विभाग <u>किंवा</u> त्यांचे प्रतिनिधी	सदस्य
१२) श्री. नितीन करीर, वि.आ., पुणे विभाग	सदस्य
१३) श्री. संजय खांडे, वि.आ., नाशिंक विभाग	सदस्य
१४) श्री. मुनील केंद्रेकर, मु.का.अ., जि.प.सोलापूर	सदस्य
१५) श्री. के. एम. नागरगोजे, मु.का.अ., जि.प.अहमदनगर	सदस्य
१६) श्री. सौरभ राव, मु. का.अ., जि.प.गोंदिया	सदस्य
१७) श्री. र. ग. सव्यट, उ.स.ग्रा.वि.व ज.सं.वि., मंत्रालय, मुंबई:- ३२	सदस्य सचिव (संबंधित प्रशासकीय विभागांच्या अ.मु.स / प्र.स./सचिव यांचे प्रतिनिधी उपसचिवांपेक्षा कमी दर्जाचे नसावेत.)

२. पंचायत राज समितीच्या यासंदर्भातील शिफारशीनुसार सदर समितीच्या कार्यक्षेत्र खालील विषयांचा आढळवा घेण्याने अहवाल देण्याची बाबत समाविष्ट राहील.-

१) मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांना जिल्हा परिषदेतील वर्ग-१ व वर्ग-२ च्या अधिका-यांच्या गोपनीय अहवालात नोंद घेण्याचे अधिकार देण्याबाबत.

२) वर्ग-१ व वर्ग-२च्या अधिका-यांना कासणे दाखवा नोटीस क्राढण्याचे अधिकार मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांना देण्याबाबत.

३) जिल्हा परिषदेच्या मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांना वर्ग-१ व वर्ग-२ च्या अधिका-यासंदर्भातील प्रशासकीय अधिकार नाहीत. वर्ग-१ व वर्ग-२ च्या अधिका-यांच्या संदर्भात जे प्रशासकीय निर्णय घ्यावयाचे असतात ते त्यांच्या मूळ विभागाकडून घेण्यात येते असतात. या संदर्भातील थेट अधिकार मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांना देण्याबाबत.

४) जिल्हा परिषदेच्या अखत्यारीतील विविध विभागात वर्ग-१ व वर्ग-२ चे अधिकारी काम करीत असतात. पंचायत राज समितीने जिल्हापरिषदांना भेटी देलाना व सेथील कमाची तपासणी करताना या अधिका-यांनी जर काही गैरव्यवहार केले, चुकीची कार्यपद्धती अवलंबिली तर अशावेळी पंचायतराज समिती काही शिफारशी करते. त्या शिफारशीच्या अनुषंगाने संबंधित अधिका-यांवर कारवाई करण्याचे अधिकार मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांना नाहीत. अशा प्रसंगी वर्ग-१ व वर्ग-२ च्या अधिका-यांविरुद्ध थेट कारवाई करण्याचे अधिकार मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांना देण्याबाबत.

५) मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांना ग्राम विकास विभाग, शिक्षण विभाग, आरोग्य विभाग यासंदर्भातील काही प्रशासकीय अधिकार देण्याबाबत.

६) मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांना वर्ग-१ व वर्ग-२ च्या अधिका-यांना समज देण्याचे अधिकार देण्याबाबत.

७) मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांना वर्ग-१ व वर्ग-२ च्या वडल्या करण्याचे अधिकार देण्याबाबत.

८) म. ना. से. नियमातील तरतूसीनुसार दोषी अधिकारी व कर्मचा-यांना शिक्षा देता येते. सौम्य व कठोर शिक्षेसाठी वेगवेगळ्या नरतूदी आहेत. याबाबत सामान्य प्रशासन विभाग व संबंधित विभागांनी अभ्यास

करून सुधारणा करण्याची गरज आहे. कोणत्या तरतूदीनुसार मुळ्य कार्यकारी अधिकारी यांना अधिकार देण्यात यावेत हे घरविण्यात यावे.

१०) जिल्हा परिषदेचे अधिकारी व कर्मचारी हे कोणाला तरी जबाबदार असले पाहिजेत. मुळ्य कार्यकारी अधिकारी यांनी त्याच्यावर कारवाई केली पाहिजे. त्यासाठी संबंधिताविरुद्ध कारवाई वरण्याचे अधिकार मुळ्य कार्यकारी अधिकारी यांना देण्याबाबत.

११) म.ना.से. नियमानुसार कारवाई करण्यासाठी काही नियम आहेत. परंतु याबाबतची बरीच प्रकरणे कोटीत प्रलिपित आहेत. त्याबाबत लिगल कारवाई वेळच्यावेळी झाली पाहिजे. सबब, याबाबतचे लिगल अधिकार मुळ्य कार्यकारी अधिकारी यांना देण्याबाबत.

१२) दोषी अधिकारी कर्मचा-यांवर कारवाई होण्यासाठी विभागीय आयुक्त स्तरापर्यंत काही अधिकार शासन देऊ शकते. काही अधिकार मुळ्य कार्यकारी अधिकारी यांना व काही अधिकार विभागीय आयुक्त यांना देण्याबाबत.

३. सदर समितीने या विषयाबाबतचा आपला सर्वकष अहवाल २ याहिन्यात शासनास सादर करावा. त्याअनुंषंगाने समितीच्या आवश्यकतेनुसार बैठका आयोजित करणे, त्याबाबतचे इतिवृत्त करणे, सदस्यांचे यासंदर्भातील अभिप्राय प्राप्त करणे व अहवालास अंतिम स्वरूप देण्याबाबतची अनुंषंगीक करार्थवाही समितीच्या सदस्य सचिवांनी पार पाढावी.

४. सदर शासन निर्खय महाराष्ट्र शासनाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेताक २००८०७२८१५०११८००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल योच्या भारदेशानुसार व नावाने,

(र.ग.सत्यद)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन
प्रति,

- १) संबंधित विभागाचे अपर मुळ्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव
- २) सचिव (ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग) मंत्रालय, मंडळ - ३२ विहारीपरिषद
- ३) श्री. र. ग. सत्यद, सदस्य सचिव तथा उप सचिव (आम्थापना), ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ४) मा. अंत्री (ग्रा.वि.) यांचे खाजगी सचिव
- ५) मा. राज्य अंत्री (ग्रा.वि.) यांचे खाजगी सचिव
- ६) निवडनस्ती, (कार्या.आस्था-४), ग्रा.वि. व ज.सं.वि., मंत्रालय,